

MEMO

Pealkiri: Haridus- ja Teadusministeeriumi prioriteedid (Riigikogu kultuurikomisjoni kohtumiseks)
Kellele: Kristina Kallas ja Riigikogu Kultuurikomisjon
Kohtumise aeg: 28.09.2026

Memos antakse ülevaade Riigikogule 2026. a ja 2027. a alguses esitatavatest eelnõudest, Riigikogu menetluses olevatest eelnõudest, reformidega seotud olulisematest tegevustest ning Euroopa Liidu järgmise eelarveperioodi vahenditest haridusvaldkonnas.

EELNÕUD

1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning erakooliseaduse muutmise seadus (munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalemine ja arvlemine)

EESMÄRK: kõrvaldada Riigikohtu 9.11.2017 otsuses käsitletud põhiseaduslik probleem. Selleks kaotatakse kohaliku omavalitsuse üksuse automaatne seadusjärgne kohustus osaleda teise KOVi munitsipaalkooli tegevuskulude katmises ning tegevuskulude katmises osalemine seotakse elukohajärgse KOVi enda haridusülesande täitmisega.

Sisu: kehtiva õiguse järgi peab õpilase elukohajärgne KOV osalema teise KOVi munitsipaalkooli tegevuskulude katmises ka siis, kui ta on oma elanikele õppimisvõimaluse juba taganud. Eelnõuga kaotatakse selline automaatne kohustus. Edaspidi lepitakse tegevuskulu katmises kokku juhul, kui elukohajärgne KOV täidab oma PGS § 7 lõikest 2 või § 7¹ lõikest 2 tulenevat ülesannet teise KOVi munitsipaalkooli kaudu.

Eelnõu täpsustab põhihariduse ja üldkeskhariduse kättesaadavuse tagamise viise. Põhihariduse puhul säilib elukohajärgse KOVi kohustus tagada õppimiskohustuslikele isikule põhihariduse omandamise võimalus. Üldkeskhariduse puhul täpsustatakse, kuidas KOV täidab oma osa riigi ja KOVide ühises ülesandes. Muudatustega säilib KOVide võimalus tegevuskulude katmises kokku leppida. Samuti nähakse ette üleminekusäte nende õppimiskohustuslike õpilaste kohta, kes seaduse jõustumise ajal juba omandavad põhiharidust teise KOVi munitsipaalkoolis.

Ajakava: eelnõu esitatakse valitsusele 2026. a detsembris.

2. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (seoses keele piirkondlike erikujudega)

EESMÄRK: murdekeelte jätkusuutlikkuse tagamiseks luuakse eelnõuga õiguslik alus, mis tagab eesti keele piirkondlike erikujude ajaloolistel aladel oma keele õppimise võimaluse.

Sisu:

Eelnõu kohaselt on kool kohustatud korraldama põhiharidust omandavatele õpilastele eesti keele piirkondliku erikuju õpet, kui seda soovivad vähemalt kümme sama murdekeele õpilast ja kool asub nimetatud murdekeele ajalooliselt väljakujunenud piirkonnas.

Seaduseelnõu annab eesti keele piirkondlikele erikujudele võrdväärsed õigused võõrkeelte õppimisega. Õpilastele, kelle emakeel ei ole eesti keel, on PGS-is loodud regulatsioon oma emakeele õppeks. Eelnõu loob samaväärsed õiguse (sh õiguse oma piirkonna eesti keele erikuju õppega asendada B-

võõrkeele tunnid) eesti keele piirkondlike erikujude õppeks. Seaduseelnõuga antakse ühiskonnale selge sõnum, et eesti keele piirkondlike erikujude ja paikkondliku kultuuri õpe on väärtustatud ning hariduse kaudu kaitstud. Eelnõuga sisustatakse keeleseaduses sätestatud eesti keele piirkondlike erikujude kaitse ülesanne haridusvaldkonnas. Lisaks loob eelnõu lastevanematele õiguse taotleda koolilt oma piirkonna kohaliku keelekuju õpetust ja kinnitab kooli õigust õppe korraldamiseks.

Ajakava: eelnõu esitatakse valitsusele 2026. a novembris.

3. Eesti Vabariigi haridusseaduse muutmise seaduse eelnõu (seoses Digiriigi Akadeemiaga)

EESMÄRK: Digiriigi Akadeemiale kui andmekogule luuakse õiguslik alus. Täidesaatva riigivõimu asutustele pannakse kohustus teha avalikele teenistujatele mõeldud kesksed täienduskoolitused ja muud e-õppevarad Digiriigi Akadeemias kättesaadavaks.

Sisu:

Digiriigi Akadeemia koondab avaliku sektori pakutavad mitteformaalõppe võimalused, sealhulgas täienduskoolitused ja muud e-õppevarad, mis on mõeldud nii avaliku sektori töötajatele kui ka kogu laiemale elanikkonnale. Need võimaldavad andmekogu kaudu arendada digipädevusi ja laiemalt riigi toimimise seisukohalt oluliste teemade (nt infoturvet, elanikkonnakaitset) mitteformaalset e-õpet. Tegemist on eesmärgistatud ja struktureeritud õppega.

Ajakava: eelnõu veab Justiits- ja Digiministeerium, mis vastutab ka ajakava eest.

4. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse VTK koostamine hispaania keele lisamiseks A-võõrkeelte loetellu

Alustatakse hispaania keele A-võõrkeeleks lisamise protsessi. Koostatakse PGSi muutmise väljatöötamiskavatsus, mis esitatakse 2027. a märtsis kooskõlastusringile. Seejärel kaasatakse II kvartalis majavälisel kooskõlastusringil koolipidajad, koolid, õpetajate ja keeleõpetajate ühendused, ülikoolid, Harno ning vajadusel Hispaania esindajad.

Ajakava: eelnõu VTK valmib 2027. aasta I kvartalis, valitsusele esitatakse 2027. aasta teises pooles, muudatused rakenduvad 2029. aasta septembris.

Riigikogu menetluses olevad eelnõud:

1. Alusharidusseaduse muutmise seaduse eelnõu.

Eelnõuga sätestatakse alusharidusseaduses kohalikele omavalitsustele antava alusharidusõpetajate tööjõukulude toetuse jaotamise aluseks olevad arvnäitajad.

Ajakava: Eelnõu 937 SE võeti menetlusse 02.06.2026.

2. Kutse- ja oskuseaduse eelnõu

Uus kutse- ja oskuseadus seob senisest tihedamalt hariduse, tööturu vajadused ja oskuste prognoosimise, et Eesti oskuste süsteem vastaks paremini muutuva töömaailma ootustele. Kutsestandardite kõrvale luuakse paindlikumad kompetentsiprofiilid, mis võimaldavad kiiremini ajakohastada tööelus vajalike oskuste kirjeldusi. Eelnõuga luuakse esmakutse süsteem ja tugevneb varasema õppe ja töökogemuse arvestamise (VÕTA) roll.

Eelnõusse on lisatud ka TäKSi muudatus, mis vähendab autokoolide halduskoormust, kaotades topeltaruandluse ning tagades samal ajal riigile tervikliku ülevaate koolitustegevusest. Andmete

koondamine Transpordiameti kaudu muudab aruandluse selgemaks ja tõhusamaks (seotud ettevõtjate ettepanekutega bürokraatia vähendamiseks).

Ajakava: Eelnõu 973 SE võeti menetlusse 18.06.2026. Esimene lugemine läbiti 23.09.

REFORMIDEGA SEOTUD OLULISEMAD TEGEVUSED 2026/2027. ÕPPEAASTAL

1. Õppimiskohustuse reform

EESMÄRK: Eesti tööturule siseneks igal aastal ligi 1500 kvalifitseeritud noort rohkem; 90% 20-24 aastastest Eesti inimestest oleks omandanud keskhariduse ning madala haridustasemega mitteõppivate 18 24-aastaste osakaal jääks alla 5%.

Sisseastumine

2027/2028. õppeaastal jääb kehtima senine põhimõte, et kõigepealt sooritatakse põhikooli lõpueksamid ja seejärel algab sisseastumine. See võimaldab noortel teha teadlikke edasiõppimise valikuid. 2027. aasta kevadel toimub gümnaasiumidesse ja kutsekeskhariduse õppekavadele kandideerimine ühtses sisseastumise infosüsteemis (SAIS). Sisseastumise avaldusi saab esitada 29. märtsist 18. maini. Kandideerijad peavad avaldused seadma eelistuste järjekorda ja koolidel on võimalik vastuvõtutingimustes näha ette lisapunktide andmine kõrgema eelistuse märkimise eest. Pärast põhikooli lõpueksamite tulemuste avaldamist on õppijatel võimalik avaldusi vajadusel korrigeerida, et need vastaksid valitud koolide vastuvõtutingimustele. Vastuvõtuga seotud tegevused, näiteks vestlused, testid või erialakatsed, toimuvad 19. maist 10. juunini. Õppima asumise kutseid hakatakse kandidaatidele saatma alates 11. juunist ja põhivastuvõtt kestab 2. juulini. Jätkuvastuvõtt toimub 5. juulist 23. augustini. Kõik sisseastumise etapid algavad tööpäeval ega satu nädalavahetusele.

Ettevalmistava õppe vastuvõtt algab 24. augustil, pärast põhi- ja jätkuvastuvõttu. Ettevalmistav õpe on suunatud eelkõige õppimiskohustuslikele noortele, kes ei ole tavapärase vastuvõttuprotsessi käigus sobivat õppekohta leidnud.

E-eksamid

Põhikooli lõpueksamid lähevad järk-järgult üle e-eksamiteks. 2027. a kevadel viiakse põhikoolis e-eksamitena läbi inglise keele valikaine eksam ja B1/B2-taseme eksamiga ühitatud eesti keel teise keelena eksam. Pabereksamitena viiakse läbi eesti keele, matemaatika ja valikainete (v.a inglise keele) eksamid.

2. Kutsehariduse reform

EESMÄRK: muuta kutsekeskharidus ehk rakenduslik keskharidus võrdväärseks ja atraktiivseks alternatiiviks gümnaasiumile, mis võimaldab jätkata õpinguid kõrghariduses ja leida edukalt rakendust ka tööturul. Reformiga on võetud sihiks, et aastal 2035 valib rakendusliku keskhariduse või kutsehariduse 40-50% noortest.

Kutseharidusõpe on muutunud paindlikumaks ja põhikooli järgseid õpivalikuid on rohkem. 2026/2027. õa on õppijatele avatud 32 uut 4-aastast rakendusliku keskhariduse õppekava. Uued 4-aastased õppekavad on laiapõhjalised, valdkondlikud ja võimaldavad mitmeid spetsialiseerumise valikuid. Selle asemel, et valida sisseastumisel konkreetne eriala, asutakse õppima valdkondlikul

õppekaval ning jõutakse õpingute käigus teadliku erialavalikuni. Uutes õppekavades on üldharidusõpingute õpiväljundid võrreldavad üldkeskhariduse õpiväljunditega, mis annab laiemat võimalust asuda nii tööle kui ka soovi korral edasi õppida kõrgkoolis. Õppekavad on kooskõlas tööturu vajadustega ning omandatud oskused ja läbitud praktika annavad kutsekeskhariduse lõpetajale eelised tööturul.

Kutsekeskhariduse tasemel on riik andnud tellimuse avada 2026/2027. õa vastuvõtuks kokku vähemalt 5355 kohta (sealhulgas riigi kutseõppeasutustes 4455). Lisaks on kutseõppeasutused pidanud avama vastuvõtuks õppimiskohustuslikele noortele üle 550 koha teistel kutseõppe tasemetel.

3. Eestikeelsele haridusele ülemineku reform

EESMÄRK: pakkuda kõigile Eesti lastele, olenemata emakeelest, võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus.

Alates 1. septembrist õpivad kõik lasteaedade lapsed ja 1.-6. klassi õpilased eesti keeles. Tänavune kooliaasta on eriline, kuna taasiseseisvunud Eestis hakkavad esimest korda kõik esimese ja teise kooliastme õpilased õppima ja tegutsema eesti keeles.

Kui ülemineku alguses oli suurem rõhk õpetajate keeleoskusel, siis nüüd keskendutakse rohkem õpetajate metoodika-alasele toetamisele. Tartu Ülikooli Narva Kolledžis on avatud ministeeriumi toel metoodikakeskus, kus Ida-Virumaa õpetajad ja noorsootöötajad saavad õppemetoodilist ja keeletuge.

Toetatakse ka Ida-Virumaal paiknevaid haridusasutusi õpetajate leidmisel ja värbamisel. Ida-Virumaal jätkub eesti keeles õpetavatele õpetajatele kõrgema töötasu maksmine. Üldhariduskooli ja kutseõppeasutuse õpetaja ja tugispetsialisti palga alammäärade (1970 eurot) lisandub toetus 985 eurot, mis teeb kvalifitseeritud õpetaja ja tugispetsialisti töötasuks täistööajaga töötamisel vähemalt 2955 eurot. Magistrikraadiga lasteaiaõpetajal on töötasu 2561 eurot ja bakalaureusekraadiga lasteaiaõpetajal 2364 eurot. Lisaks eraldatakse Ida-Virumaal toetust haridusasutuse juhtimise tõhustamiseks.

Tartu Ülikool ja Tallinna Ülikool said 2026/2027. õa riigilt lisaraha, et luua ligi 500 täiendavat õppekohta õpetajakoolituse ja tugispetsialistide õppekavadele. Õppekohtade arvu suurendamise eesmärk on leevendada õpetajate puudust ja toetada üleminekut eestikeelsele õppele. Tallinna ja Tartu Ülikooli tänavused vastuvõtu andmed näitasid, et suur huvi õpetajaks õppimise vastu püsib. Õpetajakoolituse erialadele esitati Tallinnas üle 3400 avalduse ja Tartus üle 3300 avalduse.

Kõiki koole toetatakse täiendavate õppevahendite soetamisel eestikeelseks aineõppeks. Toetuse suurus oli 2026. a kevadel 100 eurot iga 3. ja 6. klassi eesti keelest erineva emakeelega õpilase kohta. Õppevara soetamise toetus jätkub kuni ülemineku reformi lõpuni (st toetatakse vastavalt ülemineku ajakavale edaspidi ka 7.-9. klassi).

Valminud on LAK-õppe metoodilised juhendmaterjalid aineõpetajatele eestikeelse aineõppe läbiviimiseks. Jätkatakse juhendmaterjalide väljatöötamist 7. klassidele.

Eestikeelsele õppele ülemineku juhendmaterjalid õpetajalt õpetajale:

Juhendmaterjalid on osaliselt valminud Keelesammu programmist ja osaliselt koostöös Tallinna Õpetajate Maja metoodika- ja kompetentsikeskusega MEKK.

Juhendmaterjali „Lõimitud aine- ja keeleõpe II kooliastmes“ üldosa koos lisadega:

Matemaatika 4. klassis

Matemaatika 5. klassis

Matemaatika 6. klassis

Loodusõpetus 4. klassis

Loodusõpetus 5. klassis

Loodusõpetus 6. klassis

Ajalooõpetus 5. klassis

Ajalooõpetus 6. klassis

Ühiskonnaõpetus 6. klassis

Kirjandus 5.-6. klassis (MEKK)

Inimeseõpetus 5. klassis

Inimeseõpetus 6. klassis

Tallinna Õpetajate Maja metoodika- ja kompetentsikeskusel MEKK on valminud selleks õppeaastaks kirjanduse juhendmaterjali juurde [universaalsed töölehed kirjanduse õpetamiseks 5. ja 6. klassis](#).

Keelesamm programmist on õppeasutustele tasuta kättesaadavaks tehtud ka Opiqus asuvad Avita elektroonilised metoodilised juhendmaterjalid aineõppeks II kooliastmes.

Keelesamm programmist on valminud ka I kooliastmele on loodud lugemisvara „Lennart ja Malinka“ ning II kooliastmele graafiline jutustus „Metsaküla detektiivid. Kadunud kiipide juhtum“. Lugemisvara toetab eesti keele kui teise keele A1- ja A2-taseme saavutamist.

Statistika

Eestikeelsele haridusele üleminevate munitsipaalkoolide arv

- 2024/2025. õppeaastal oli Eestis kokku **55 eestikeelsele haridusele üleminevat munitsipaalomandis üldhariduskooli**.
- 2025/2026. õppeaastal oli neid **50** ning 2026/2027. õppeaastal **49**.
- Ida-Virumaal oli 2024/2025. õppeaastal **15 üleminekukooli**, kahel järgmisel õppeaastal **12**.

Lasteaedade õpetajad

- 2026/2027. õppeaastal on eestikeelsele haridusele üleminevaid lasteaedu **81**. Nendes töötab 10. septembri andmetel **1289 õpetajat**.
- Kvalifikatsiooninõuetele ei vasta neist **164 õpetajat ehk 13%**.
- 10. septembri andmetel ei vasta keelenõuetele **40 eestikeelsele haridusele ülemineva lasteaia õpetajat ehk 3%** kõigist õpetajatest. Keelenõuetele mittevastavate õpetajate osakaal langenud ülemineku alguse **7 protsendilt 3 protsendile**.

Koolide õpetajad

- 2026/2027. õppeaastal on eestikeelsele haridusele üleminevaid koole **49**. Neis töötab 10. septembri andmetel kokku **2976 õpetajat**.
- Kvalifikatsiooninõuetele ei vasta **824 õpetajat ehk 28%**.
- Positiivset trendi on märgata õpetajate eesti keele oskuses. 2026/2027. õppeaasta esialgsetel andmetel ei vasta keelenõuetele **104 õpetajat ehk 3%** ehk keelenõuetele mittevastavate õpetajate osakaal langenud ülemineku alguse **11 protsendilt 3 protsendile**.

4. Koolivõrgu korrastamine

EESMÄRK: saavutada rahvastiku vähenemisega arvestav koolivõrk keskhariduse tasemel, mis tagab võrdse ligipääsu kvaliteetsele haridusele üle Eesti.

Jätkuvad ettevalmistavad arutelud (REM, ELVL) ja tegevused, et vastutus keskhariduse eest liiguks 2035. aastaks riigile. Vajalikud õppekohad tagatakse riigikoolides ning lisaks sõlmitakse halduslepingud omavalitsuste ja erakoolide pidajatega. 2026. a sügisel alustatakse uuringu läbiviimist, et Eesti 2050 raames tehtud töö alusel prognoosida põhikooliõpilaste arve piirkonniti, keskhariduse õppekohtade vajadusi ning vastavust olemasolevale koolivõrgule säilitamaks kvaliteetse keskhariduse omandamise võimalusi igas piirkonnas Jätkatakse hariduskeskuste moodustamisega (ühes asutuses või asutuste koostöös), kus on võimalik omandada nii akadeemilist kui ka rakenduslikku keskharidust. Hariduskeskustena alustasid 2026. a tegevust Hiiumaa Gümnaasium ja Rakenduslik Kolledž ning Pärnu Hariduskeskus.

5. TI-hüpe

EESMÄRK: toetada õpilaste mõtlemise ja õpioskuste arengut tehisaru mõtestatud kasutamise abil.

TI-Hüppe haridusprogramm laieneb 2026/27. õppeaastal kogu gümnaasiumiastmele, põhikooliõpetajatele (5.- 9. klassi õpetajad) ning kutsehariduse õpetajatele ja õpilastele. Põhikooliõpilastele õpirakendust esialgu ei pakuta. Õpetajad saavad ligipääsu tehisaru tööriistadele, koolitustele ja õppematerjalidele ning programm toetab õpiringide metoodika alusel toimuvat koosõpet. Kutseõppeasutustest hõlmab laienemine koole, kus pakutakse põhikooli-järgset õpet. TI-Hüppe 2026/2027 õppeaasta siht on kaasata kutseharidusest ligikaudu 18 000 õpilast ja 2100 õpetajat ning pakkuda tuge kuni 13 000 põhikooliõpetajale.

TI-Hüppe keskmes on õpetaja. Programmi eesmärk ei ole tuua koolidesse lihtsalt uusi tehisarutööriistu, vaid anda õpetajatele teadmised, oskused ja kindlus, et neid oma töös teadlikult ja õppimist toetavalt kasutada. Õpetajatele pakutakse koolitusi, õppematerjale ja ligipääsu tehisarurakendustele ning koolides toimuvad õpiringid, kus saab koos kolleegidega uusi võimalusi katsetada, kogemusi jagada ja arutada, kuidas tehisaru muudab õpetamist.

Esimesel aastal oli programm suunatud 10. ja 11. klassi õpilastele ning gümnaasiumiastme õpetajatele. Ava-aastal osales 154 gümnaasiumiastmega kooli, ligikaudu 5000 õpetajat ja 20 000 õpilast. Esimese õppeaasta lõpus tehtud küsitluse järgi kasutas üle 90% programmis osalenud õpetajatest töös tehisaru ja 63% oli selle mõjul õppemeetodeid ümber kujundanud. Kõige sagedamini kasutasid õpetajad tehisaru selleks, et luua eri raskusastmega õppematerjale ja ülesandeid, valmistada ette tunde, anda tagasisidet ning vähendada halduskoormust. Õpetajad hindasid oma keskmiseks ajavõiduks ligikaudu kaks tundi nädalas.

EUROOPA LIIDU 2028+ PERIOODI VAHENDID HARIDUSVALDKONNAS

1. Tööturu vajadustele vastavad teadmised ja oskused (102,9 mln)

- **Strateegiliste ja suure tööjõuvajadusega valdkondade kõrghariduse arendamine**

Kuna HTM sai küsitust (160 mln) kordi väiksema eelarve, siis hetkel sisu täpsustamisel, kuid

planeeritakse järgmisi tegevusi:

- Piiratud mahus **temaatiliste programmide** käivitamine (nt valdkondadest tervis ja meditsiin, tehnika, tootmine ja ehitus, põllumajandus) analoogiliselt selle perioodi Inseneriakadeemiale.
- **5. taseme (keskhariduse järgne õpe) õppekavade** piloteerimine koostöös kutseõppeasutustega.
- **Stipendiumite loomine Eesti üliõpilaste välismaale saatmiseks meil puuduva kompetentsiga erialadel**, nt tuumaenergeetika.

Käivitamata jääb **talendipoliitika meede** välistalentide Eestisse meelitamiseks. Vahendeid ei jätku kõrghariduse infosüsteemide konsolideerimise toetamiseks (loodetavasti saab taotleda JustDigi kesksest taotlusvoorst).

- **Kutsehariduse üle-eestiliste kompetentsikeskuste väljaarendamine**

Kuna HTM sai küsitust (150 mln) kordi väiksema eelarve, siis sisuline jaotus täpsustamisel.

Eesmärk on kutseõppeasutuste võrgu **kompetentsi- ehk tippkeskuste kujundamine** 4 regiooni põhiselt, kus on nõ “emakool”, kelle võrgustikus on regionaalsed õppekohad ja kes veab vastutusvaldkonna koostööd. Väiksemad kutseõppeasutused jaotuks regionaalselt nn “emakooli” külge (analoogia ülikoolide regionaalsete kolledžite süsteemiga). Piirkonna kesketes koolides tuleb investeerida nii taristu nüüdisajastamisse, sisustusse (kaasaegsed laborid ja töökojad, sh õpetajate ja õpilaste koostööalad, mis täna puuduvad) ja õppevahendite kaasajastamine tänapäeva tehnoloogilisele tasemele.

- **Oskuste seire- ja teenussüsteemi edasiarendus**

Lisaks senistele 5-10.a. valdkonnauuringutele luuakse ka kiiremaid lühema tsükli (1-3.a.), oskuspõhised, regionaalsed ning täiend- ja ümberõppe vajadust näitavad analüüsid. Arendatakse edasi Oskuste Kompassi, et kasutaja jaoks oleks ametid, vajalikud oskused, OSKA prognoosid ja võimalikud õpiteed omavahel seotud. Valitud sektorites viiakse läbi piloodid, kus OSKA info seotakse konkreetse õppepakkumise, oskuste hindamise ja tööandjate vajadusega. Rahastatakse PIAAC uuringut, mis annab olulist sisendit poliitikakujundusse.

2. Haridusteel püsimine ja õppija toetamine (30 mln):

- **Rajaleidja baasilt tervikliku õppijat toetava tugisüsteemi arendamine**

Rajaleidja senine funktsioon (oskusteabe valdamine, õppija vajaduste erapooletu hindamine, haridusasutuseväline nõustamine õppekorralduslike meetmete valikul ja rakendamisel) jääb laias laastus alles, kuid uuel perioodil laieneb teemadeareaal ja muutub rolli fookus:

- lisaks konkreetsete laste nõustamisele aitab Rajaleidja **senisest enam koole ja õpetajaid**, et nad oskaksid õppijate erinevaid vajadusi ise märgata ja nendega õppetöös arvestada;
- Rajaleidja **hakkab süsteemselt toetama ka kutseõppeasutusi**, et õppimiskohustuse reformiga kutsekooli jõudvad erineva tausta ja vajadustega noored saaksid vajalikku tuge ning püsiksid õppes;
- erivajaduse kõrval aitab Rajaleidja koolidel ja õpetajatel märgata **õppija andeid** ja ning kujundada õpet nii, et ka kõrge potentsiaaliga õppijate võimed saaksid maksimaalselt areneda.

- **Noortele suunatud tegevused, sh mobiilne noorsootöö NEET-noortele**

Planeeritust oluliselt väiksema eelarve tingimustes prioriseeritakse NEET-noortega tegelemist ja nende õppimiskohustuse täitmise toetamist. Et vähendada noorte õpikohustuse täitmisest kõrvale hoidmist, on vaja seniseid tegevusi muuta, et noortega kontakti saavutada, neid toetada noortele sobivaid meetodeid kasutades keskkondades, kus on noored. Keskendutakse end tõestanud **mobiilse noorsootöö (MONO) teenuse tellimisele kõrgema NEET-noorte tasemega piirkondades** - Ida-Virumaa, Kagu-Eesti, Harjumaal (Tallinn, Maardu, Loks, Paldiski nt). Esialgse otsuse kohaselt jätkatakse **SPIN-programmi** toetamist, et tugevdada riskikäitumise ennetust ning pakkuda täiendavaid (noore jaoks tasuta) võimalusi noorte kaasamiseks spordi kaudu.

3. Hariduse kvaliteet ja õpetajate järelkasv (35 mln)

- **Raskustes koolide sihitud toetamine õppe kvaliteedi erinevuste vähendamiseks**

Viiakse ellu suure mõjuga sihistatud tegevused, et ühtlustada kvaliteetse hariduse kättesaadavust ning toe jõudmist iga õppijani Eestis. Selleks arendus- ja tugimeetmete loomine ning lisaressursi viimine koolidele, et kaasata haridusprofessionaale, tugevdada tugisüsteeme ja juhtimist, läbi viia kooli- või piirkonnapõhised arenguprogramme, sh Kagu-Eesti, Ida-Virumaa jm.

- **Kvalifitseeritud õpetajate järelkasv ja kutsekindlus**

Uute paindlike ümberõppevõimaluste loomine erinevate haridusliikide ja -tasemete õpetajatele jt haridustöötajatele, sh 5. taseme õpetajakoolituse lisandumine ning töökohapõhise õppe võimaldamine. Õpetajate **täiendkoolituste ja arenguprogrammide läbiviimine prioriteetsetes teemavaldkondades**: MATIK erialad ja didaktika, digipedagoogika, tehisaru jt uute tehnoloogiate kasutamine õppes, õpetamine mitmekeelses ja –multikultuurses õpikeskkonnas ja kaasav haridus. Kõikidel tegevustel on suur mõju õpetajate asendusvajadusele, ümberprofileerimisele ja teadmiste/oskuste ajakohastamisele, mis tulenevad demograafilistest, regionaalsetest ning õpetajate tööturu muutustest.

4. Keskhariduse ja põhikoolijärgse koolivõrgu reform (50 mln)

Keskhariduse vastutuse võtmise ja kutsehariduse reformi tulemusel peaks kahekordistuma nende põhikoolilõpetajate osakaal, kes jätkavad õpinguid kutsekeskhariduses.

Olemasolevate kutseõppeasutuste baasil kujundatakse üld- ja kutsekeskharidust pakkuvad hariduskeskused. Suurenevale õppijate arvule vastamiseks, kutsehariduse populaarsuse tõstmiseks ning väljalangevuse vähendamiseks tuleb tagada nüüdisaegsed, turvalised ja gümnaasiumidega võrreldavad õppe- ja töötingimused. Investeeringud olemasolevatesse hoonetesse hõlmavad eelkõige peahoonete õppe-, ühis- ja puhkeruume, õpetajate töö- ja ühisruume, nõustamis- ja vaimse tervise teenuste osutamiseks vajalikke ruume ning toitlustuse korraldust.

Nii luuakse kutsehariduse reformi elluviimiseks vajalikud õppevõimalused ja kujundatakse kutseõppekeskustest terviklikud hariduskeskused, kus õppijal on võrdselt head tingimused sõltumata sellest, kas ta valib üld- või kutsekeskhariduse õpitee.